

Zkouška VPL - písemná část

12. února 2015

1. Mějme tři bratry, přičemž o každém víme, že buď vždy říká pravdu anebo vždy lže.

- (i) Nejstarší říká: “Právě jeden z mých bratrů je lhář.”
- (ii) Prostřední říká: “Aspoň jeden z mých bratrů je lhář.”
- (iii) Nejmladší říká: “Nejvýše jeden z mých bratrů je lhář.”

Nechť prvovýroky p_1, p_2, p_3 reprezentují (po řadě), že “nejstarší / prostřední / nejmladší bratr je pravdomluvný” a označme $\mathbb{P} = \{p_1, p_2, p_3\}$.

- (a) Napište výroky (ve tvaru ekvivalence) $\varphi_1, \varphi_2, \varphi_3$ nad $\mathbb{P}$ reprezentující znalosti vyplývající (po řadě) z (i), (ii), (iii). (2b)
  - (b) Určete množinu $M^{\mathbb{P}}(T)$ všech modelů teorie $T = \{\varphi_1, \varphi_2, \varphi_3\}$ nad $\mathbb{P}$. (2b)
  - (c) Dokažte pomocí rezoluce, že z T vyplývá, že nejmladší bratr je pravdomluvný. (4b)
  - (d) Odpoví-li nám prostřední bratr na otázku: “Složil už někdo z vás zkoušku z logiky?”, budeme vědět, jak na tutéž otázku odpoví ostatní bratři? Uveďte zdůvodnění. (2b)
2. Nechť $T = \{(\forall x)\neg P(x, x), (\exists x)(\forall y)(P(x, y) \rightarrow P(y, x)), (\forall x)(\forall y)(P(x, y) \wedge P(y, x) \rightarrow P(x, x)), (\forall x)(\exists y)P(x, y)\}$ je teorie jazyka $L = \langle P \rangle$ bez rovnosti, kde P je binární relační symbol.
- (a) Skolemizací nalezněte k T ekvivalentní teorii T' (nad vhodně rozšířeným jazykem) axiomatizovanou pouze univerzálními sentencemi. (2b)
  - (b) Tablo metodou dokažte, že T' je nespílitelná. (4b)
  - (c) Nechť T'' je teorie tvořená právě otevřenými jádry axiomů teorie T' . Nalezněte konjunkci základních instancí axiomů T'' , která je nespílitelná. *Nápověda: využijte tablo z (b).* (2b)
  - (d) Je teorie T kompletní? Uveďte zdůvodnění. (2b)
3. Nechť $T = \{R(x, y) \rightarrow x = y, \varphi\}$ je teorie jazyka $L = \langle R \rangle$ s rovností, kde R je binární relační symbol a axiom φ vyjadřuje, že “existují právě 3 prvky”.
- (a) Určete, kolik má teorie T navzájem neizomorfních modelů. (2b)
  - (b) Napište dvě neekvivalentní jednoduché kompletní extenze teorie T . (2b)
  - (c) Je teorie T otevřeně axiomatizovatelná? Uveďte zdůvodnění. (2b)
  - (d) Nechť $T' = T \cup \{R(c_1, c_1), \neg R(c_2, c_2)\}$ je teorie v jazyce $L = \langle R, c_1, c_2 \rangle$ s rovností, kde c_1, c_2 jsou nové konstantní symboly. Je T' konzervativní extenze T ? Uveďte zdůvodnění. (2b)